

INWESTOR:

ARKADIUSZ KLIN, ul. Cieszyńska 99, 43-300 Bielsko Biała

TYTUŁ:

PROJEKT BUDOWLANY
(CZĘŚĆ ELEKTRYCZNA)

INWESTYCJA:

PROJEKT BUDOWLANY PRZEBUDOWY ORAZ ZMIANY
SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA BUDYNEK USŁUGOWY
/PRZEDSZKOLE/ w BIELSKU BIAŁEJ PRZY ul. CIESZYŃSKIEJ 99
DZ.N. 675/11, 675/12, 675/13 I 675/14

OBIEKT:

BUDYNEK ADAPTOWANY NA PRZEDSZKOLE
W BIELSKU BIAŁEJ PRZY ul. CIESZYŃSKIEJ 99

PROJEKTOWAŁ:

INŻ. ZDZISŁAW MAZUREK

Uprawnienia BB 54/75

43-300 Bielsko Biała

Ul. Górnośląskiej 10

SPRAWDZIŁ:

Mgr inż. Paweł Gniadkowski

Uprawnienia nr 467/87/WŁ

43-300 Bielsko Biała

Ul. Ak. Umiejętności 65

Bielsko Biała styczeń 2013 r

SPIS TREŚCI

1. OPIS TECHNICZNY

- 1.1. Przedmiot opracowania.
- 1.2. Zakres opracowania.
- 1.3. Podstawa opracowania.
- 1.4. Zasilanie.
- 1.5. Rozdzielnica.
- 1.6. System ochrony od porażeń.
- 1.7. Wykonanie instalacji.
  - 1.7.1. Wewnętrzne linie zasilające
  - 1.7.2. Instalacja oświetleniowe.
  - 1.7.3. Instalacja gniazd wtyczkowych
  - 1.7.4. Układanie przewodów i kabli.
  - 1.7.5. Instalowanie osprzętu.**

2. OBLICZENIA TECHNICZNE.

- 2.1. Wyznaczenie mocy zainstalowanej i szczytowej.
- 2.2. Obliczenia oświetlenia.
- 2.3. Dobór zabezpieczeń i przewodów.
- 2.4. Sprawdzanie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej.
- 2.5. Obliczenia zwarciove.
- 2.6. Obliczenia spadków napięć.

3. ZAŁĄCZNIKI.

- 3.1. Oświadczenia projektanta i sprawdzającego o sporządzeniu projektu zgodnie z przepisami
- 3.2. Zasadnicze o przynależności do Izby – Projektanta i Sprawdzającego
- 3.3. Decyzja o nadaniu uprawnień budowlanych – Projektanta i Sprawdzającego

4. RYSUNKI.

- 4.1. Plan sytuacyjny budynku
- 4.2. Schemat ideowy zasilania punktu przedszkolnego
- 4.3. Plan instalacji elektrycznych – rzut - parteru

Rys. nr 1

Rys. nr 2

OPIS TECHNICZNY

1.1. Przedmiot opracowania.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest projekt wykonawczy w zakresie wewnętrznych instalacji elektrycznych i wewnętrznych linii zasilających dla modernizowanych pomieszczeń biurowego i gospodarczego na salę dydaktyczną wraz z pomieszczeniami sanitarno-higienicznymi w ramach zadania „przebudowa części pomieszczeń budynku oraz budowa placu zabaw przy przedszkolu nr 49 przy ul. Sportowej 42 w Zabrze na działce nr 1005/8.

1.2. Zakres opracowania.

Przewiduje się wykonanie następujących instalacji:

- oświetlenia ogólnego,
- gniazd ogólnego przeznaczenia i gniazd technologicznych /urządzenia zaplecza gospodarczego /
- ochrony od porażeń,
- uziemień wyrównawczych,

1.3. Podstawa opracowania.

Projekt niniejszy opracowano na podstawie:

- a) podkładów architektonicznych,
- b) wytycznych projektanta architekta,
- c) uzgodnień między branżowych,
- d) obowiązujących norm i przepisów.

1.4. Zasilanie

Zasilanie obiektu projektuje się zmodernizować pod względem dostosowania go do wymagań normy PN-95/E-05009, poprzez przygotowanie go do pracy w układzie sieci odbiorczej TN-C-S tj w układzie z oddzielnym przewodem neutralnym N i ochronnym PE. Taki układ sieci w perspektywnych działaniach związanych z kolejnymi modernizacyjnymi pomieszczeń przedszkola umożliwi systematyczną przebudowę instalacji elektrycznych w oparciu o wymagania wspomnianej normy z możliwością zachowania instalacji elektrycznych /z powodu braku możliwości przebudowy całości instalacji z e względów finansowych/.

Takie działanie pozwoli w ramach prowadzonych częściowych prac modernizacyjnych pomieszczeń przedszkola na projektowanie i wykonywanie instalacji elektrycznych wg obowiązujących przepisów z zachowaniem do czasu całkowitej przebudowy instalacji istniejących.

Taka sytuacja ma obecnie miejsce a projektowane wg obowiązujących na dzień dzisiejszy wytycznych normy instalacje elektryczne w modernizowanych pomieszczeniach mogą współpracować z instalacjami pomieszczeń niemodernizowanych wykonanych wg norm poprzednich.

Dotychczasowa sieć odbiorcza przedszkola pracuje w układzie TN-C zostaje zaprojektowana jako sieć pracująca w układzie TN-C-S.

Dla zasilania instalacji elektrycznych pomieszczeń modernizowanych zaprojektowano nową tablicę rozdzielczą TPn, dla której zasilanie projektuje się wykonać przewodem YLYżo 5x10mm² wyprowadzonym z istniejącej rozdzielnicy żeliwnej RG.

1.5. Rozdzielnice TPn

Projektowana tablicę bezpiecznikowa TPn tablicę należy wykonać i wyposażać wg rysunku nr 1 „schemat ideowy zasilania” a zlokalizować zgodnie z planami instalacji załączonymi do opracowania.

Aparaturę rozdzielczą tablicy montować w obudowie wnękowej wykonanej z materiałów izolacyjnych termoutwardzalnych 0 IP44.

Osprzęt tablicowy produkcji Hager, Legrand, Dehn, Ensto lub równoważny.

Obudowę tablicy wyposażać w zamki z wkładkami odbiorcy.

W istniejącej rozdzielnicy głównej RG zabudować ograniczniki przepięć DEHNguard TN-C klasy C, rozłączniki FR 25A, wyłączniki różnicowo-prądowe P312, P304, nadprądowe S300.

Szczegółowe dane odnośnie zasilania, sterowania, montażu osprzętu, układania przewodów wg Polskich Norm oraz podłączenia urządzeń technologicznych wg dokumentacji techniczno-ruchowej oraz danych dostawców urządzeń

Pomiar rozliczeniowy energii elektrycznej

Pomiar rozliczeniowy energii elektrycznej zgodnie z zawartą umową z dostawcą energii elektrycznej jako istniejący odbywał się będzie na dopływie do głównej tablicy rozdzielczej i zlokalizowany będzie w miejscu dotychczasowej lokalizacji tj. w korytarzu komunikacyjnym budynku jak pokazano na planie. Pomiar wykonany jest jako bezpośredni wspólny dla siły i światła.

1.6. System ochrony od porażen.

Przewiduje się wykonanie sieci rozdzielczej w systemie TN-C-S oraz zastosowanie wyłączników różnicowoprądowych. Na tablicy bezpiecznikowej należy zainstalować wyłączniki o wartości prądu różnicowego 30mA, zabezpieczające poszczególne obwody odbiorcze.

W pomieszczeniu korytarz części gospodarczej na wewnętrznej ścianie jak pokazano na rysunku nr 2 należy zamontować główną szynę uziemiającą wykonaną płaskownika ocynkowanego Fe-Zn 20x3 mm lub można wykorzystać gotowe elementy oferowane przez różnych producentów, np. Firmę DEHN. Do głównej szyny uziemiającej przyłączone będą szyny PE z rozdzielnicy **RG, TPn i pozostałych przedszkola** oraz podstawowe ciągi instalacji sanitarnych i konstrukcja budynku. Szynę należy przyłączyć do uziomu otokowego poprzez złącze pobiercze.

W łazienkach i sanitariatach należy zamontować lokalne szyny uziemiające.

1.7. Wykonanie instalacji.

1.7.1. Wewnętrzne linie zasilające

Wewnętrzną linię zasilającą tablice TPn projektuje się wykonać przewodem kabelkowym YLYżo 5x10mm² ułożonym w rurze PCV pod tynkiem.

1.7.2. Instalacja oświetleniowa.

Instalacje oświetleniowe należy wykonać przewodami YDY 750 o przekroju 1,5mm² wyprowadzonymi z rozdzielnic **TPn**. Przewody należy układać pod tynkiem w rurach ochronnych PCV w przestrzeni między okładzinami z płyt gipsowych i konstrukcją ścian i sufitów..

Załączenie opraw oświetleniowych należy wykonać zgodnie z zamieszczonymi rzutami i schematami.

Oprawy oświetleniowe zostaną dobrane przez inwestora zgodnie z indywidualnym wystrojem wnętrza, oprawy te muszą spełniać wymagania w zakresie natężenia oświetlenia i warunków pracy odpowiadające niniejszemu opracowaniu. Do oświetlenia pomieszczeń wilgotnych oprawy zostaną dobrane również przez inwestora, z tym że muszą one posiadać I klasę izolacji i posiadać IP54 również oprawy montowane na zewnątrz budynku muszą posiadać IP 54.

Dla zapewnienia bezpiecznej ewakuacji na wypadek zagrożenia zaprojektowano oświetlenie awaryjne i ewakuacyjne w obiekcie a rozmieszczenie tych lamp przedstawiają plany instalacji. Lampy wyposażać w odpowiednie piktogramy wskazujące kierunek ewakuacji oraz wyjścia ewakuacyjne. Ze względu na to, że lampy podświetlają znaki ewakuacji posiadają moduły awaryjne umożliwiające ich pracę co najmniej przez 2 godziny w trybie awaryjnym. W praktyce zastosować należy lampy umożliwiające pracę awaryjną przez 1 godziny.

1.7.3. Instalacja gniazd wtyczkowych ogólnego przeznaczenia i technologicznych

Zasilanie gniazd wtyczkowych ogólnego przeznaczenia należy wykonać przewodami YDYp 750V o przekrojach na schematach ideowych zasilania. Wszystkie gniazda wtyczkowe znajdujące się obok siebie należy montować we wspólnej ramce. Przewody układać pod tynkiem /w przestrzeni pomiędzy okładzinami z płyt gipsowych i konstrukcją ścian i sufitów/ a zabezpieczenia stanowić będą wyłączniki S313 o prądach jak na rysunku „Schemat ideowy zasilania”.

Trasę kabli należy wytyczyć po wykonaniu instalacji sanitarnych i wentylacyjnych tak aby przebiegały one bezpiecznie pomiędzy tablicą rozdzielczą i poszczególnymi gniazdami.

1.7.4.Instalacje komputerowa, telefoniczna i instalacja przyzewowa

Instalacja sieci komputerowej oraz telefoniczna po drobnych korektach lokalizacyjnych zgodnie z załączoną planszą instalacji pozostaje bez zmian.

Przedszkole posiada instalację przyzewową, która pozostaje bez zmian w związku z tym ,że niniejsze opracowanie nie ingeruje przestrzeń, w której ta instalacja istnieje.

1.7.6. Układanie przewodów i kabli

Przewody należy układać:

- na ścianach murowanych - pod tynkiem,
- na ścianach gipsowych w rurkach RVKL
- na sufitach – pod tynkiem,

- na meblach – w listwach lub rurkach RVS,
- pod podłogą w rurkach RVKL,
- dla odosobnionych gniazd wtykowych pod tynkiem.

Przekroje przewodów i główne trasy przewodów zostały podane na schematach ideowych zasilania. Wszystkie puszki połączeniowe muszą posiadać oznakowanie kabli wchodzących i wychodzących.

Wszystkie kable i przewody wychodzące z tablicy bezpiecznikowej oraz przy aparatach powinny posiadać oznakowanie zgodne z numerami obwodów – trwale zamocowane.

Puszki połączeniowe należy lokalizować w miejscach dostępnych.

Przejścia przez ściany i strop wykonać w rurkach RVS.

1.7.7. Instalowanie osprzętu

Wysokość montażu wyłączników i gniazdek wtykowych, uzgodnić z inwestorem i dostosować do wyposażenia technologicznego i zgodnie z wystrojem wnętrza.

- wysokość wyłączników - 1,6m
- wysokość gniazdek wtykowych w salach zabaw i sypialniach- 1,60m
- wysokość gniazdek wtykowych w biurach i zapleczu administracji o,3m.

Pozostałe wysokości montażu sprzętu należy ustalić w porozumieniu z użytkownikiem obiektu i projektantem wnętrza. Wysokości podane należy mierzyć do spodu osprzętu. Dla osprzętu instalowanego na glazurze, wysokość należy skorygować tak, aby osprzęt umieszczony był w środku płytki.

Łączniki należy montować we wspólnej ramce wszędzie tam, gdzie zaznaczone są w bezpośrednim sąsiedztwie więcej niż jeden wyłącznik, czy więcej niż jedno gniazdo wtykowe.

Podwójne gniazda wtykowe z bolcem ochronnym są niedozwolone, należy zamiast nich stosować dwa gniazda wtykowe z bolcem ochronnym w podwójnej ramce.

Wszystkie łączniki i gniazda należy oznaczyć numerami obwodów zasilających.

Jako materiał przewodowy należy stosować wyłącznie przewody miedziane atestowane, z oznakowaniem fabrycznym izolacji żył zgodnie z PN.

Przewody instalacyjne i kable przy montażu natynkowym należy odpowiednio ochronić od uszkodzeń w miejscach mechanicznie zagrożonych, używając w tym celu rurek ochronnych (izolacyjne rurki stalowo pancerne RS lub izolacyjne rurki twarde z tworzywa sztucznego RVS).

2. OBLICZENIA TECHNICZNE

2.1 .Wyznaczenie mocy zainstalowanej i szczytowej

Moc instalowaną oświetlenia wyznaczono na podstawie obliczeń dla poszczególnych pomieszczeń biorąc po uwagę ilość opraw oświetleniowych wymaganych dla osiągnięcia poziomu oświetlenia zgodnie z PN.

Moc zainstalowaną dla odbiorników siłowych przyjęto w oparciu o dane katalogowe urządzeń.

Moc obliczeniową wyznaczono stosując odpowiednie współczynniki jednoczesności.

Obliczenia przedstawiono na schematach.

Dane energetyczne:

- rozdzielnia	TPn
- napięcie zasilania	$U_n = 400V/230V, 50 \text{ Hz}$
- moc zainstalowana	$P_i = 9750 \text{ W}$
- współczynnik jednoczesności	$K_Z = 0,8$
- moc szczytowa	$P_{sz} = 7800 \text{ W}$
- współczynnik mocy	$\cos\varphi = 0,93$
- prąd szczytowy	$I_o = 13,0 \text{ A}$
- wartość bezpiecznika głównego	$I_n = 20 \text{ A}$

2.2. Dobór zabezpieczeń i przewodów

Przewody i zabezpieczenia dobrano biorąc pod uwagę postanowienia normy PN-IEC60364-4-43.

Zabezpieczenia przed prądem przeciążeniowym spełniają następujące warunki:

$$I_B \leq I_n \leq I_z$$
$$I_2 \leq 1,45 \cdot I_z$$

gdzie:

I_B – prąd obliczeniowy obwodzie elektrycznym

I_z – obciążalność długotrwała przewodów

I_n – prąd znamionowy urządzenia zabezpieczającego

I_2 – prąd zadziałania urządzenia zabezpieczającego

I_2 przyjęto dla bezpieczników równy prądowi zadziałania wkładki bezpiecznikowej dla czasu mniejszego lub równego 1 godz. odczytanego z charakterystyki t-I, a dla wyłączników instalacyjnych – $1,45 \cdot I_n$.

1.WLZ zasilający rozdzielnie TG - przewód YLYżo 5x10mm² w rurze PCV PT.

$$I_B = 13,0 \text{ A przyjęto: } I_n = 20 \text{ A dla przewodu YLYżo } 5 \times 10 \text{ mm}^2 - I_z = 42 \text{ A}$$

$$I_2 = 1,45 \cdot 20 = 29,0 \leq 1,45 \cdot 42 = 60,9 \text{ A}$$

Obciążalności przewodów określono na podstawie normy PN-IEC 364-5-523.

Zabezpieczenia i przekroje przewodów zostały tak dobrane, aby przerwanie prądu zwarcowego w każdym obwodzie elektrycznym następowało zanim wystąpi niebezpieczeństwo uszkodzeń cieplnych i mechanicznych w przewodach i połączeniach.

Czasy wyłączenia zabezpieczeń przy zwarcu są mniejsze od czasów powodujących nagrzanie przewodów i kabli do temperatury granicznej określonej wzorem:

$$\sqrt{t} = 135 \cdot S/I$$

gdzie:

t – czas w sekundach,

S – przekrój przewodów w mm²

I – wartość skuteczna prądu zwarcowego w A.

Odpowiednie czasy odczytano z charakterystyk czasowo-prądowych aparatów.

Obciążalność długotrwałą przewodów przyjęto zgodnie z PN – IEC 364-523.

Przekroje przewodów oraz wartości zabezpieczeń dla poszczególnych obwodów podano na rysunkach oraz na schematach tablic bezpiecznikowych.

2.4.Sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej

Sprawdzenia dokonano biorąc pod uwagę normy PN-92/E-05009/41. Ochrona przed dotykiem pośrednim - dodatkowa w sieci TT będzie zapewniona jeżeli zostanie spełniony warunek:

$$R_A \cdot I_a \leq U_0$$

gdzie:

R_A – suma rezystancji uziemienia uziomu i przewodu ochronnego,

I_a – prąd powodujący samoczynne zadziałania,

U_L – napięcie uznawane w danych warunkach za graniczne dopuszczalne (50 lub 25V)

Czas zadziałania urządzeń przyjęto zgodnie z tab. 41A normy – 0.4 s.

Skuteczność ochrony spełniona.

2.5. Obliczenia zwarcowe

Obliczenia zwarcowe przeprowadzono dla całego obiektu. Wyniki obliczeń podano na rysunkach.

2.6. Obliczenia spadków napięć

Wymagania co do nie przekraczania dopuszczalnych spadków napięć dla obwodów elektrycznych i wlv są spełnione dla całego obiektu.

Obliczenia spadków napięć dla najbardziej obciążonych obwodów:

- obwód do rozdzielni TG:

$$u_{\%} = (P_o \cdot I \cdot 100\%) / (U_n^2 \cdot \gamma \cdot s_n) = (7800 \text{ W} \cdot 5 \cdot 100\%) / (400^2 \cdot 56 \cdot 10) = 0,08\%$$

Dla pozostałych obwodów obliczenia wykonano w sposób analogiczny.

Wyniki obliczeń pokazano na rysunkach.

3. ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH MATERIAŁÓW

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa materiału</i>	<i>Ilość</i>
1	Wypusty oświetleniowe –złącza świecznikowe	66 szt.
2	Oprawa oświetleniowa jarzeniowa SR418 4x18W	30 szt.
3	Oprawa oświetleniowa jarzeniowa SR418 4x18W z AW	17 szt.
4	Oprawa hermetyczna jarzeniowa IP54 2x18W	18 szt.
5	Oprawa oświetleniowa jarzeniowa nad lustro IP54 1x18W	8 szt.
6	Wyłącznik jednobiegunowy 10A PT	13 szt.
7	Wyłącznik świecznikowy 10A PT	8 szt.
8	Wyłącznik schodowy 10A PT	7 szt.
9	Wyłącznik krzyżowy 10A PT	1 szt.
10.	Gniazdo wtykowe 16A z bolcem ochronnym podwójne PT	41 szt.
11.	Gniazdo wtykowe z bolcem ochronnym 16A hermetyczne IP54	6 szt.
12.	Kabel zimny YKY 5x16mm ² 1kV	45 mb.
13.	Przewód kabelkowy YDYżo 5x16mm ² 750V	8 mb.
14.	Przewód kabelkowy YDYżo5x4mm ² 750V	5 mb.
15.	Przewód kabelkowy YDYżo 3x2,5mm ² 750V	470 mb.
16.	Przewód kabelkowy YDYżo 3x1,5mm ² 750V	880 mb.
17.	Przewód LY 16mm ²	18 mb.
18.	Przewód LY6mm ²	25 mb.
19.	Główna tablica rozdzielcza TG	1 kpl.
20.	Tablica piętrowa TP	1 kpl.
21.	Tablica kotłowni TK	1 kpl.
22.	Główna szyna uziemiająca SZ.U.	1 kpl.
23.	Ogranicznik hybrydowy DEHN venti DV TT 255	1 kpl.
24.	Drut stalowy-ocynkowany 8mm	95 mb.
25.	Tasma stalowa ocynkowana 25x4mm	78 mb.
26.	Złącza kontrolne	4 szt.
27.	Złącza krzyżowe	18 szt.
28.	Wsporniki dachowe i ścienne	200 szt.
	Pozostałe drobne materiały wg potrzeb	

1.	Oprawa hermetyczna jarzeniowa wg, pt aranżacji wewnątrz	4 szt.
2.	Wyłącznik 1-biegunowy	4 szt.
3.	Wyłącznik schodowy	6 szt.
4.	Wyłącznik świecznikowy	9szt.
5.	Gniazdo wtyczkowe jednofazowe	36 szt.
6.	Gniazdo wtyczkowe jednofazowe hermetyczne	9 szt.
7.	Gniazdo 3-faz., 16A	21szt.
8.	Przewód YDYp 3x2,5	277 m
9.	Przewód YDYp 3x1,5	306 m
10.	Przewód YDYp 4x1,5	37m
11.	Przewód YDYp 2x1,5	20 m
12.	Przewód YDYp 3x4	21m
13.	Przewód YDY 5x2,5 750V	26 m
14.	Przewód YDY 5x6 750V	63 m
15.	Przewód LY 6	16 m
16.	Przewód LY 16	11 m
17.	Przewód 5xLY 10	12 m
18.	Kabel YKAY 5x10	16m
19.	Złącze pomiarowe ZP-1/R/!P	1 kpl..
20.	Główna tablica rozdzielcza TB wg rys. schemat ideowy	1 kpl.
21.	Ogranicznik hybrydowy DEHN venti DV TT 255	1 szt.
22.	Drut stalowy-ocynk Fe-Zn 8mm	45 mb.
23.	Taśma stalowa ocynkowana 25x4mm	84mb.
24.	Złącze kontrolne	2 szt.
25.	Wspornik do pokrycia dachowego	105szt.

Inne drobne materiały wg potrzeb.